

Vestia opent jacht op foute bankiers van Deutsche Bank

Peter Hendriks

Vestia sleept Deutsche Bank voor de rechter. In Londen. Deutsche heeft volgens de dagvaarding via een corrupte kasbeheerder grote aantallen gevaarlijke derivaten aan de corporatie verkocht. Een bank is een instituut, maar daar werken gewoon mensen van vlees en bloed. Wie zaten er persoonlijk aan de knoppen bij dit derivatenschandaal?

Een grote ergernis van de [Parlementaire Enquête](#) over de woningcorporatiesector was dat grote buitenlandse banken buiten schot bleven: ze kwamen gewoon niet opdagen. Daar komt nu, bijna drie jaar later, verandering in. Vestia daagt Deutsche Bank voor omkoping en fraude. De zaak wordt uitgevochten in Londen voor The High Court of Justice. Londen, omdat de derivaten zijn verhandeld onder Brits recht. Uit de dagvaarding die *Het Financieele Dagblad* wist op te vragen, blijkt hoe Deutsche Bank vol dook op de zwakste schakel: de op geld beluste kasbeheerder Marcel de Vries.

Na lezing van die dagvaarding is duidelijker waar Vestia – en met haar zonder twijfel alle instanties die iets met de zaak te maken hebben – het zelfvertrouwen vandaan halen om in een gerechtelijke procedure 830 miljoen euro van Deutsche Bank te eisen. De zaak is een kantelpunt.

Risicant is dat Deutsche nu technisch gezien het recht heeft om Vestia te dagen

Ze is op zich namelijk een riskante operatie, want daarmee vervalt de juridische ‘wapenstilstand’ tussen Deutsche Bank en Vestia, die werd gesloten toen de negatieve waarde op Vestia’s derivatenportefeuille werd afgekocht om Vestia voor de ondergang te behoeden. Bij fraude had Vestia het recht die wapenstilstand te schenden. Deutsche Bank heeft nu, technisch gezien, ook het recht om Vestia te dagen. Maar volgens Vestia heeft de bank niets in handen dat de corporatie kan schaden.

Corrupte kasbeheerder

Er lijkt inderdaad genoeg bewijs op tafel te liggen om hard te maken dat Deutsche Bank vuil spel heeft gespeeld. De bank was er zich terdege van bewust dat er bij Vestia een corrupte kasbeheerder aan het werk was. Deze [Marcel de Vries](#) was meer geïnteresseerd in het opstrijken van bonussen voor zichzelf, dan in het dienen van het belang van Vestia. Hoewel het eigenlijk de bedoeling was dat hij rechtstreeks zaken deed met banken, liet hij de transacties lopen via Fifa, het tussenpersoonbedrijf van Arjan Greeven. Via Fifa streek hij miljoenen aan commissie op.

Deutsche Bank klinkt institutioneel en anoniem, maar zo’n bank heeft mensen in dienst die verantwoordelijk zijn voor het beleid. Die blijven meestal buiten beeld en daar komt met de geplande

rechtszaak een einde aan. Neem Claus Telaar, deze topbankier van Deutsche Bank Nederland was nauw betrokken bij het sluiten van de overeenkomst met Fifa. In die overeenkomst werd geregeld dat Deutsche Bank haar transacties zou laten lopen via Fifa.

Telaar wist volgens de dagvaarding dat de inhoud van de gesloten overeenkomsten bezijden de waarheid was. In de overeenkomst stond onder meer dat Fifa Deutsche Bank zou introduceren bij Vestia. Een drogreden, want in werkelijkheid deed de bank al veel langer zaken met kasbeheerder De Vries. Het punt was dat De Vries een overeenkomst met Fifa nodig had om via een tussenstation commissie te kunnen ontvangen.

In de overeenkomst met Fifa stond verder dat het kantoor prijzen zou vergelijken, zodat Vestia altijd de beste deal kreeg. Telaar wist dat dit onzin was. Fifa was gewoon het kanaal dat Deutsche Bank gebruikte om aan Vestia derivaten te verkopen. Derivaten die grotendeels absoluut niet nuttig waren voor het afdekken van de renterisico's van de corporatie. Via Fifa konden ze hun gouden contact Marcel de Vries in stand houden.

Het begrip 'zorgplicht' behoorde niet tot de vocabulaire

Exotische derivaten

Het ging bij de handel via Fifa bijvoorbeeld om rentederivaten die gekoppeld waren aan de Zwitserse Frank. Vestia had echter geen enkele blootstelling aan de Zwitserse Frank. Deutsche Bank verkocht graag exotische derivaten – dat zijn gecompliceerde samengestelde financiële producten – omdat daar meer marge op zit dan op een simpel derivaat waarmee twee partijen hun renterisico's uitruilen. De Vries vond zulke derivaten bijzonder interessant, omdat er meer commissie mee viel te verdienen.

Dat handelen via Fifa toont aan wat de insteek was van Deutsche Bank. Het begrip 'zorgplicht' behoorde niet tot het vocabulaire. De bank had door dat er bij Vestia een doorgeslagen kasbeheerder zat en dat de controle op zijn handelen ontbrak. In plaats van in overleg te gaan met zijn superieuren en terughoudend te zijn in het zaken doen met hem, doken de derivatenhandelaren als een school piranha's die bloed ruikt op Vestia's kasbeheerder.

Dat Telaar wist van de werkelijke functie van het Fifa-kantoor in de relatie met Vestia, was niet het enige laakbare feit dat de dagvaarding vermeldde. Telaar liet zich door De Vries influisteren om bij gesprekken met Vestia's financieel-directeur Kees Weevers niet uit de school te klappen over de Fifa-route. De Vries waarschuwde dat Weevers de macht had om de handelsrelatie met Deutsche Bank te beëindigen. Telaar verzekerde De Vries dat hij het er niet over zou hebben. Daarmee werd hij nog meer een medeplichtige.

Claus Telaar, Deutsche Bank

"Ik vind de sociale huursector in Nederland een geweldige verworvenheid"

Het warme hart van Telaar

Claus Telaar laat zich graag zien in het land. Op een bijeenkomst in 2011 van directeuren van woningcorporaties in Huizen hield hij bijvoorbeeld een praatje over financiering van corporaties buiten de Bank Nederlandse Gemeenten en de Waterschapsbank, de twee sectorbanken, om. Hij spreekt uitstekend Nederlands, maar met een Duits accent. Hij weet de juiste woorden te kiezen om zijn publiek voor zich in te nemen. ‘Als jongen van de grensstreek heb ik van nature veel met Nederland.’

Hoe pak je een zaal vol met corporatiedirecteuren het beste in? ‘Ik vind de sociale huursector in Nederland een geweldige verworvenheid. Ik draag de corporatiesector een zeer warm hart toe.’ Op de desbetreffende middag wees niets in zijn kleding en gedrag erop dat we hier met een topbankier te maken hadden. Hij was gekleed als de gemiddelde corporatiebestuurder en was toegankelijk en informeel. In dezelfde periode was hij een belangrijke speler in het Vestia-drama. Dat zou pas anderhalf jaar later in zijn volle omvang in de publiciteit komen. De corporatiebestuurders in de zaal betalen sinds 2012 een jaarlijks bedrag om een lening voor de redding van Vestia af te lossen. Mede als gevolg van Telaars strapatzen.

De moeite waard

De grote baas van de internationale derivaten-afdeling van Deutsche Bank was de Zweed Hakan Wohlin. Hij heeft nu een eigen bedrijf in New York, maar tot 23 december 2014 — dit soort mannen blijft altijd zitten tot de bonus bekend is — was hij de grote baas van de wereldwijde Capital Markets and Treasury solutions. Daarvóór bestierde hij de Europese activiteiten op dat gebied. Uit alles blijkt dat Vestia niet zomaar een klant was, maar een zeer belangrijk account waarmee zelfs de grote baas in Londen zich bemoeide.

‘We zullen er, zoals altijd, voor zorgen dat het voor jou de moeite waard is’

Wohlin richtte zich in een mail persoonlijk tot Arjan Greeven, de man achter Fifa. Volgens de dagvaarding mailde hij hem: ‘We hebben je hulp nodig en zullen er, zoals altijd, voor zorgen dat het voor jou de moeite waard is.’ Met andere woorden: praat in op De Vries en zorg ervoor dat hij flinke orders blijft plaatsen. Volgens de dagvaarding waren ze zich ervan bewust dat De Vries en Greeven *‘very buddy buddy’* waren en dus werd Greeven gepaaid om ervoor te zorgen dat De Vries zijn orders bleef plaatsen bij Deutsche Bank.

Casino-bazen

Het is weer het gedrag van een piranha die bloed ruikt. De Vries moest koste wat het kost worden aangezet tot kopen. Dat al die derivaten levensgevaarlijk waren voor Vestia was geen punt van overweging. Banken wisten heel goed dat een corporatie in nood altijd wordt gered door de overige corporaties. Als een probleem te groot mocht blijken voor de corporatiesector, dan is er nog altijd de achtervang van de staat. Deutsche Bank, maar ook de overige banken die derivaten verkochten aan Vestia, verkeerden in de veronderstelling mee te spelen in een loterij zonder nieten.

Wohlin drukte Greeven in september 2009 op het hart om niemand iets te vertellen over de betalingen aan De Vries via Fifa: ‘Anders zijn we klaar met jou.’ Het is de zoveelste aanwijzing dat de bank en haar

werknemers in feite opereerden als casinobazen. Een gokverslaafde wordt niet tegen zichzelf in bescherming genomen, maar juist met alle egards behandeld, om zo zijn neiging tot gokken nog wat aan te jagen. Dat gebeurde ook letterlijk, met uitstapjes voor De Vries naar het WK-voetbal en bezoeken aan bepaalde nachtclubs.

"Deutsche-directeur Hakan Wohlin komt naar voren als een agressieve, meedogenloze opportunist"

Gefascineerd door snel geld

In juli 2014 won Wohlins afdeling bij Deutsche Bank de Euro Money Award voor Global Excellence. Hij werd ter gelegenheid daarvan geïnterviewd. Je ziet een bebrilde vijftiger in een smoking. Met een licht Zweeds accent vertelt hij, dat niet hij de prijs heeft gewonnen, maar al die geweldige medewerkers van de bank, die 24/7 keihard werken om de machine draaiende te houden. Wohlin komt over als een rustige, vriendelijke man. Maar uit de dagvaarding komt een agressieve, meedogenloze opportunist naar voren.

Banken trekken mensen aan die gefascineerd zijn door het snelle geld. Een bank maakt gebruik van de ambitie en energie van die mensen. Maar juist op de bok verwacht je dan een voerman die dat wilde span paarden in bedwang houdt. In plaats daarvan was er onder Wohlin een cultuur waarin hij juist de zweep er flink overheen legde.

Rode kaart

Het is goed om Deutsche Bank aan te pakken. Het topmanagement is eindverantwoordelijk voor wat er binnen de organisatie gebeurt en de bank moet, als Vestia in het gelijk wordt gesteld, betalen. Maar het is vreemd dat de spelers in het veld nooit een rode kaart te zien krijgen. Je kunt ze zien als werknemers van de bank, maar in feite zijn het mensen die binnen de bank min of meer voor eigen rekening werken.

Het is vreemd dat de spelers in het veld nooit een rode kaart krijgen

Ze lijken in het huidige systeem bijna juridisch onaantastbaar, maar dat hun namen nu op straat liggen is op zich al een ramp voor die mannen. Welke corporatiedirecteur wil nu nog ooit zaken doen met Claus Telaar? Hij moet in het gunstigste geval weer terug naar het vaderland, waar hij mogelijk ergens een functie als lijnmanager krijgt. Mogelijk vliegt hij eruit als te zwaar beschadigd. Er zullen de komende maanden nog meer reputaties ernstig beschadigd worden. We houden u op de hoogte.

